

[Time: 2 Hours]

[Marks:60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Draw neat diagram wherever necessary.

- Q.1** Attempt **any two** of the following **15**
- a) Discuss the extensive vs. intensive growth in agriculture.
 - b) Highlight the Input use efficiency increased after the Green Revolution.
 - c) Explain the agriculture adjustment problems in a liberalized and globalizing economy.
- Q.2** Attempt **any two** of the following **15**
- a) Explain the role of agriculture in a developer economy.
 - b) Discuss the Schultz theory of agricultural development.
 - c) Describe the Mellor theory of agricultural development
- Q.3** Attempt **any two** of the following **15**
- a) Explain the significance of Public Investment in irrigation.
 - b) Examine the Impact of median and minor irrigation in India.
 - c) Comments on pricing in irrigation policy.
- Q.4** Attempt **any two** of the following **15**
- a) Describe the measures of competitiveness of agricultural products in international markets.
 - b) What measures have been taken by Government of India to improve efficiency of agricultural market? Discuss.
 - c) The efficiency of Agricultural markets is low in India? Explain.

[वेळ: २ तास]

[गुण: ६०]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 २. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.
 ४. संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

१५

- अ) शेतीची प्रकर्षित विरुद्ध विस्तारित वृद्धीची चर्चा करा.
 ब) हरितक्रांती नंतरच्या कालावधीत आदान वापराची कार्यक्षमता सुधारली आहे यावर प्रकाश टाका.
 क) शेतीतील शिथिलीकरण आणि जागतिकीकरण अर्थव्यवस्थेत समायोजनाच्या समस्या विषद करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

१५

- अ) विकसनशील अर्थव्यवस्थेत शेतीची भूमिका विषद करा.
 ब) शूलझ (Schultz) यांचा शेती विकासाच्या सिद्धांताची चर्चा करा.
 क) मेलर (Mellor) यांच्या शेती विकास सिद्धांताचे वर्णन करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

१५

- अ) जलसिंचनातील सार्वजनिक गुंतवणुकीचे महत्व स्पष्ट करा.
 ब) मध्यम आणि लघु धरणाचे प्रभावाचे परीक्षण करा.
 क) पाणी पट्टी धोरणावर भाष्य करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

१५

- अ) आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेत कृषी उत्पादनाच्या स्पर्धात्मकतेचे मोजमापाचे (measures) वर्णन करा.
 ब) शेतमाल बाजाराची कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी शासनाकडून कोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत? चर्चा करा.
 क) भारतातील कृषीमाल बाजारपेठांची कार्यक्षमता अल्प आहे. विषद करा.
